

עקרונות חדשנות אחראית

כללי

חדשנות אחראית (RRI - Responsible Research and Innovation) - הינו תהליך הלוקח בחשבון השפעות והשפעות אפשריות על הסביבה והחברה במהלך מחקר ופיתוח טכנולוגי, בהיבטים אתיים, משפטיים וחברתיים. פיתוח וחדשנות עלולים לטמון בחובם השלכות שליליות בלתי צפויות על הגורמים המפתחים חדשנות להוביל למיקסום ההשלכות החיובית של חדשנות ולמניעה או צמצום ההשלכות השליליות. לשם כך נדרשים תהליכי פיתוח ומחקר לעמוד בסטנדרטים אתיים גבוהים להבטחת שוויון הזדמנויות, לנטילת אחריות להימנע מהשפעות מזיקות של חדשנות, לשיתוף הקהילות המושפעות מחדשנות ולהבטחה שיש להם את הידע הדרוש כדי להבין את ההשלכות של קידום חדשנות בחינוך. חדשנות אחראית

הגדרות

מחקר וחדשנות אחראי (RRI) היא גישה חדשנית לממשל של מדע, מחקר וחדשנות (R&I) השואפת להרחיב את תהליכי קבלת ההחלטות כדי לממש מו"פ מקובל אתית, רצוי חברתית ובר קיימא. למרות שהמושג עדיין שנוי במחלוקת, הובחנו המאפיינים המשותפים הבאים של חדשנות חינוכית גיוון והכלה, ציפייה והשתקפות, פתיחות ושקיפות, היענות ושינוי אדפטיבי, אתיקה ותועלת חברתית. מוסד חינוכי/יזמים המעוניינים להפעיל או המפעילים כיום חדשנות חינוכית הדורשת תהליכי אסדרה נדרשים לעבור את תהליך קבלת האישור לאסדרת החדשנות ולעמוד בהגדרות, בעקרונות ובתנאים המפורטים להלן.

עקרונות

מוסד חינוך המוביל, מפתח ומיישם חדשנות חינוכית, מחויב לפעול ברוח העקרונות הבאים ברמת המוסד החינוכי והקשר עם הקהילה. העקרונות יבואו לידי ביטוי בהצעת החדשנות לאסדרה לוועדה.

חוק

כפיפות לנורמות המחייבות של המדינה: תכנון הלימודים במוסד החינוכי/חדשנות חינוכית צריך לשקף כי המוסד יהיה כפוף להחלטות המשרד לגבי תכניות הלימודים (הליבה), הנורמות (שוויון הזדמנויות, אינטגרציה וכד'), המימון, מינוי כוח האדם (מנהלים, מורים), נהלי הבטיחות והביטחון והמבחנים המשותפות למערכת כולה. במקרים מסוימים, כאשר אופי המוסד החינוכי/חדשנות חינוכית מחייב שוני בתכנית הלימודים, יש לאפשר למוסד החינוכי המיישם חדשנות חינוכית להסביר את השוני ולהגיש לרשות/למחוז/לוועדה הצעה כיצד הוא מתכוון לשלב בין דרישות המשרד ובין תפיסותיו הפדגוגיות. ההחלטה הסופית תהיה בוועדה, לאחר קבלת חוות דעת מקצועית, יחד עם חוות הדעת של הרשות והמחוז.

אתיקה

הוגנות ונגישות: החדשנות החינוכית פועלת תוך שמירה על כבוד האדם, זכויות היסוד שלו ופרטיותו, החדשנות החינוכית מקדמת את מטרות החינוך בהיבטי למידה, הוראה והערכה. המקדמות את מיצוי הפוטנציאל הקיים בכל תלמיד החדשנות החינוכית נגישה לכל, מספקת מענה הוגן ומותאם למגוון צרכים, נסיבות ובעלי עניין ובהתאמה לגיל הילדים הלומדים במוסד החינוכי החדשנות החינוכית פועלת באופן בר קיימא

שקיפות המוסד החינוכי/המוביל החדשנות החינוכית יציג את תכניותיו לגבי הנגשת המידע עליו לאוכלוסיות השונות בכלל ולאוכלוסיות חלשות בפרט. הבטחה של שקיפות במידע על החדשנות החינוכית ושל יידוע על הנהלים בטרם ההרשמה ובמהלך הלימודים היא מרכיב חשוב ביותר בהקמה ובהתנהלות של בית הספר הייחודי. בית הספר יצטרך להוכיח שעשה מאמץ מיוחד להגיע לאוכלוסיות מצוקה באזור או באזור בחירה מבוקרת, כדי- לאפשר להם בחירה מושכלת.

חברה

סמכות ואחריות: למוסד חינוך המיישם חדשנות חינוכית סמכות ואחריות לגבי הקורה בתוכו. המוסד החינוכי יציג את תוכני פעולתו שיבטאו עיקרון זה.

התמדה: בית הספר מחויב לתלמידיו מרגע שבחרו בו, מרגע קבלתם כתלמידים בו ועד לסיום שנות הלימודים. בית הספר יציג את תכניותיו בכיוונים אלה.

שלמות ומוגנות: החדשנות החינוכית אינה פוגעת ברווחה הקוגניטיבית, הרגשית, החברתית והגופנית של בעלי העניין, החדשנות החינוכית מבוססת על יישומים ותשתיות טכנולוגיות מוסדרות. החדשנות החינוכית פועלת באופן אמין ועקבי בתנאי סביבה ושימוש שונים החדשנות החינוכית בטוחה לבעלי העניין המעורבים בה, הטכנולוגיה פועלת באופן אמין, עמידה בתנאים סביבה ושימוש שונים, בטוחה למשתמש ומגנה על המידע שלו מפני דליפה או שיבוש. האופן בו מקבלת הטכנולוגיה החלטות שקוף ומוסבר למשתמשים בה מפתחי הטכנולוגיה, מפעיליה או המשתמשים בה מגלים אחריות לתפקודה התקין, ולקיום העקרונות האחרים בפעילותם.

הכלה וגיוון: על מוסד החינוך לשקף את האוכלוסייה במקום חברתית ולימודית. המקום הוא האזור שממנו התלמידים באים. היינו יהיה הטרוגני יותר מבתי הספר האזוריים הנוטים להיות הומוגניים. יחד עם הצגת התכניות הבית-ספריות יוצגו נתונים המתייחסים להטרוגניות. ייצוג האוכלוסייה יהיה בהתאם לפרמטרים האופייניים למקום: תלמידים עולים וותיקים, תלמידים חזקים וחלשים, תלמידים ממעמד סוציו-אקונומי שונה, תלמידים בעלי קשיי למידה וכד'.

לקריאה נוספת:

[הנחיות שימוש בכלי בינה מלאכותית במערכת החינוך](#)

[מערכת ניהול חדשנות משרדית - מארגון שיש בו חדשנות לארגון חדשני](#)